

СВЕТОЗАР СТИЈОВИЋ
(Београд)

ПРИЛОГ РЕЧНИКУ СРПСКИХ ЛИЧНИХ ИМЕНА

Аутор даје преглед извора за речник српских личних имена и наводи имена из Ибарског Колашина, Бјелопавлића и белопаланачког краја којих нема у *Речнику личних имена код Срба* Милице Грковић, закључујући да се у историјским изворима, сакупљеној ономастичкој грађи и оној коју тек треба сакупити, чува велико лексичко богатство — драгоцен фонд за израду речника српских личних имена.

О развоју српске ономастичке науке у последњој четвртини века писано је у прошлом броју Јужнословенског филолога¹, где је показано да су у назначеном времену у овој код нас релативно новој научној дисциплини постигнути значајни резултати: у организацији Одбора за ономастику Српске академије наука и уметности (основаног 1974. године) сакупљена је, под руководством Павла Ивића, комплетна ономастичка грађа (акцентована и у дијалекатском лику) из разних крајева, највише из Србије (пре свега са Косова и из Метохије) и Црне Горе (од 1975, када се почело са сакупљањем, до краја марта 1997, предато је Одбору преко 600.000 картица с ономастичким одредницама, а у међувремену, до краја марта 1998, још тридесетак хиљада; картотека, дакле, садржи топонимију, етнике и ктетике, презимена с породичним надимцима, лична имена, хипокористике и личне надимке); Одбор је покренуо Ономатолошке прилоге, чијих је тринаест књига (са преко 6.500 страна) обухваћено поменутиим чланком у Јужнословенском филологу (прва је објављена 1979, а тринаеста 1997 — у време писања тог чланка била је преломљена), док је у међувремену (са преко 270 страна) преломљена четрнаеста (највећи број страница ове ономастичке публикације, чији је главни уредник од првог броја Павле Ивић, посвећен је грађи, а у оквиру ње — материјалу из Метохије и са Косова); у Ономатолошким прилозима штампана су и најбоља остварења српске историјске ономастике, као и чланци различите ономастичке садржине; значајан број драгоцених ономастичких радова објављен је и у другим публикацијама, нашим и страним, а један део чине посебна издања.

¹ Светозар Стијовић, *Развој српске ономастичке науке у последњој четвртини века*, Јужнословенски филолог, Београд, 1997, књ. LIII, 203-210.

Сакупљена (и објављена) грађа значајна је база за израду ономастичких речника (ојконима, са етницима и ктетицима, топонимије, презимена, са породичним надимцима, имена, хипокористика и личних надимака), без којих се не може замислити даљи развој српске ономастике, нити увид у многе чињенице значајне за лингвистику, историју, географију, етнографију и друге науке. За исцрпне речнике, тј. лексикографска дела са потпуном грађом, недостаје материјал из многих крајева, те израда оваквих ономастикона још није могућа.² Могуће је, међутим, приступити изради ономастичких (историјских и савремених) речника појединих мањих или већих регија, каквих већ има у нашој литератури.³

За израду ономастикона свих поменутих дисциплина на укупном српском простору потребно је још много грађе, што значи — још много стручног рада. Охрабрује, међутим, чињеница што се у послу одмакло и што је све више лингвиста заинтересованих за теренска истраживања, која су предуслов овим капиталним делима. (Могућа препрека лежи само у финансијским приликама.)

Посебну бригу ваља посветити изради речника српских личних имена, односно припреми грађе за ово многоструко значајно лексикографско дело. За овакав подухват, мора се то истаћи, потребан је тим истраживача, и то не само за сакупљање и припрему материјала него и за његову обраду. Као што је већ речено, Одбор за ономастику Српске академије наука и уметности поседује грађу из разних српских крајева, понекад и целих регија⁴, те би сада, пре почетка истраживања нових подручја, ваљало сагледати српски етнички простор и одредити пунктове (имајући у виду не само дијалекатску карту него и све могуће остале релевантне чињенице: географске одлике, тип насеља, културне прилике и сл.) за допуну речничке грађе. Чекање да се сакупи сав материјал

² Овде се не убрајају разни спискови без акцента и граматичке обраде, као на пример административни именици насељених места, поштански приручници и железнички даљинари.

³ В., нпр.: Гордана Вуковић — Љиљана Недељков, *Речник ђрезимена Швајцарске (XVIII и XIX век)*, Нови Сад, 1983, стр. 202; Ђорђе Јањатовић, *Презимена Срба у Босни*, Сомбор, 1993, стр. 403 [речник урађен на основу Шематизма митрополије и архидијецезе Дабро-босанске за годину 1882]; Милица Грковић, *Имена у Дечанским христовуљама*, Нови Сад, 1983, стр. 232; Милица Грковић, *Речник имена Бањског, Дечанског и Призренског властелинства у XIV веку*, Београд, 1986, стр. VII + 220. — Значајна су за науку и следећа дела, иако свакоме од њих недостаје неки од важних елемената: Атанасије Урошевић, *Топоними Косова*, Београд, 1975, стр. [VI] + 164 [неакцентована и некомплетна грађа, без граматичке обраде]; Драгомир Вујичић, *Хидроними (имена вода) у лијевој сливу Дрине*, Сарајево, 1982, стр. 237 [студија са хидронимима, без имена извора, датим према сливовима већих притока Дрине, дакле, без речника, али са регистром]; Звездана Павловић, *Хидронимски систем слива Јужне Мораве*, Београд, 1994, стр. 208 [дело настало на основу литературе и географских карата, дакле — грађа није исцрпна, а акцентовани су само ређи облици, које је ауторка проверавала на терену. — Речник Звездане Павловић *Хидроними Србије* (Београд, 1996, стр. 421 + Карта хидрографске поделе) и по обухваћеном простору и по значају надмашује поменута сродна дела, али и он је некомплетан, и неакцентован, јер је рађен на основу литературе и географских карата.

⁴ Уп. Светозар Стијовић, *н. д.*, 205–206.

довело би у питање израду речника у скоројој будућности и штетило би развоју ономастике. Уосталом, значајан корпус личних имена лежи у презименима и топонимији, те и ова чињеница искључује сваку помисао о изради речника српских личних имена на основу комплетне ономастичке грађе у догледно време. Ова лична имена (сачувана у презименима и топонимији), међутим, треба ексцерпирати за речник, јер то не представља веће тешкоће, пошто је у свим местима у којима су записана лична имена забележен комплетан ономастички материјал, што ваља чинити и у допунским пунктовима за ово неопходно лексикографско дело, како се не би расипале снаге на парцијалним истраживањима и како би ова истраживања остала у оквиру сталног плана и програма Одбора за ономастику Српске академије наука и уметности.

У речник српских личних имена ваља унети све облике записане у функцији такозваног правога имена, укључујући и форме хипокористичког и надимачког порекла. (Ове се форме, иначе, у неким крајевима јављају у улози хипокористика односно надимка, а у неким а су „необојена“ односно „неутрална“ имена. Израда речника хипокористика и речника надимака унапредила би науку о именима и показала богатство ових антропонимијских категорија и њихове специфичности у разним крајевима.) Корпус историјских извора и густину савремених пунктова треба да одреди будућа редакција, која ће решити и друге проблеме око израде речника, на пример проблем уношења акцента.

Речник српских личних имена треба да пође од пионирског дела српске ономастичке лексикографије, од *Речника личних имена код Срба* (у даљем тексту РЛИ) Милице Грковић (Београд, 1977, стр. 324), који садржи имена из 38 писаних извора (од српских средњовековних повеља до дневних београдских листова с почетка седамдесетих година двадесетог века) и 92 пункта из разних српских крајева ондашње Југославије, из којих је грађа сакупљана од 1971. до 1973. године, тако што су сарадници у списку који им је послала ауторка потврђивали и у њега уносили имена која постоје или су постојала (ова друга су посебно означавана) у њиховом месту или крају.⁵ Нажалост, Срба у неким ме-

⁵ *Просвјештин именованослов* (у даљем тексту ПИ) Милана Босанца (Загреб, 1984, стр. 446) и *Рјечник особних имена* (у даљем тексту РОИ) Мате Шимундића (Загреб, 1988, стр. XXXII + 571) не лоцирају имена (такође их, као ни РЛИ, не акцентују), а корпус им је шири од српског, што су прецизно саопштила оба аутора: „*Просвјештин именованослов* обухваћа хрватско-српско односно српско-хрватско језично подручје. Тај дио наслова означава да су збирком обухваћена само она имена која се могу наћи међу становништвом које говори хрватско-српским односно српско-хрватским језиком. Наравно, то се углавном односи на данашње социјалистичке републике Босну и Херцеговину, Црну Гору, Хрватску и Србију“ (ПИ, 6); „Податке сам збирао по цијеломе подручју Босне и Херцеговине, Црне Горе, Хрватске и Србије (с Косовом и Војводином), и то у изравну додиру и разговору [...] У именуару су се нашла она особна имена што се у нас надијевају. Једино нема муслиманских оријенталнога подрјетла. Изостављена су стога јер такав рјечник већ постоји [...] Ипак се по које ово име нађе у употреби и међу представницима осталих наших народа и народности па сам унио свако такво име“ (РОИ, V). Овако дати вокабулари (без икаквих извора) лишени су озбиљнијих могућности научне употребе.

стима из којих су имена унета у РЛИ више нема, па је због тога ово дело као извор још драгоценије. Имена у овом речнику нису акцентована, што је и разумљиво, јер то начин сакупљања грађе није омогућио.

Значајан је корпус антропонима обухваћен РЛИ, али, наравно, не и исцрпан, што и ауторка истиче у предговору овога дела: „Не сме се мислити да су овде сакупљена сва имена која су постојала или живе у народу. Потпуност је немогућа јер је број извора који садрже податке скоро неограничен. Поред тога не може се мислити да је код сваког имена сасвим поуздана етимологија и да неће бити потребне допуне и исправке“ (стр. 10). У сваком случају, РЛИ је, као што је речено, пионирско дело, па се и у овоме раду од њега полази, тј. доноси се имена којих у њему нема. Овога пута то су антропоними из дела Ибарског Колашина (необјављена грађа), тачније — из 17 села ове области (укупно их је 26: 13 мушких и 13 женских), Бјелопавлића и белопаланачког краја (објављено у Ономатолошким прилозима⁶). Доноси се, најпре она из Колашина, мушка па женска, азбучним редом, са скраћеницама села (у загради) у којима су записана: *Анџије* (ГВ)⁷, *Видољуб* (ГВ, 1951)⁸, *Гостийбор* (Г, 1960), *Добрија* (Д, В, Ј, О, У, 1952, Ц), *Здравград* (Т, 1968), *Змајко* (ВБ, 1971, У), *Љжица* (К, 1969), *Кџмњан* (Др), *Магрин* (ДВ, 1950), *Машијас* (П)⁹, *Сакија* (О), *Самайле* (Ј), *Срдољуб* (ЗП, 1946); *Виназика* (ДЈ, 1944; родом је из студеничког краја), *Виназйна* (О), *Гаруша* (Б), *Добрџнка* (Г), *Задарка* (У, 1973), *Лазаринка* (Б, 1942), *Марица* (ВБ, ЗП, Г), *Милобранка* (Дг, два пута), *Павлина* (Д, ЗП, 1939), *Православка* (Б, 1972), **Рисџмија* (Т)¹⁰, *Толка* (Б), *Тџка* (Др). После кратког осврта на ова имена следе диференцијални спискови (опет према РЛИ) облика из Бјелопавлића и белопаланачког краја, који ће још јаче указати на богатство антропонима којих нема у ономастичкој лексикографској литератури и на потребу израде великог речника српских личних имена.

⁶ Уп.: Жељко Ћупић, *Анџропонимија Бјелопавлића*, Ономатолошки прилози, Београд, 1996, књ. XII, 399–405; Љубисав Ћирић, *Ономастичка белопаланачког краја*, Ономатолошки прилози, Београд, књ. XIII, 272–287.

⁷ Употребљене су следеће скраћенице: Б — Брњак, ВБ — Вељи Бријег, Г — Газиводе, ГВ — Горње Варате, Д — Доброшевина, ДВ — Доње Варате, Дг — Драгаљце, Др — Дрен, ДЈ — Доњи Јасеновик, ЗП — Зубин Поток, Ј — Јагњеница, К — Коваче, О — Оклапе, П — Придворица, Т — Тушиће, У — Угљаре, Ц — Црепуља. У селима Б, ГВ, Дг, Др, К, О, Т и Ц грађу је сакупио Радислав Пумпаловић 1989. године, а у осталим аутор овога рада 1981.

⁸ Број после ознаке села означава годину рођења носиоца имена код лица за која је тај податак забележен. Када више особа носи исто име бележи се, после скраћенице одговарајућег села, година најстаријег носиоца.

⁹ Ово је друго име, поред *Зоран*, детета рођеног у Немачкој, чији су родитељи Србин и Немица.

¹⁰ Звездицом су обележена имена чији су носиоци живели у дотичном насељу, где данас не живе (преминули или одсељени).

Циљ овога рада није решавање етимологија нити опис грађења антропонима, него питање вокабулара српских личних имена. Не мора се, дакле, овде улазити у те проблеме, али свакако ваља изнети неколико запажања. Имена *Видољуб*, *Госћибор*, *Здравоград* и *Срдољуб* двочлани су антропоними од словенских основа. Сложеним словенским формама припадају и имена *Милоранка* и *Православка*, с тим што је прво саграђено према типу *Милоранка*, а друго је настало транспозицијом апелатива *йравославка* ('припадница православне хришћанске вере') у лично име. Фонду српских народних имена припадају и изведени облици *Добрија* (РЛИ има женско име *Добрија*), *Змајко* (РЛИ доноси женско име *Змајка*, с једном потврдом: Стојан Новаковић, *Српски йоменици од XV–XVIII века*, Гласник СУД XLII, Београд 1875, 64) и *Добрунка* (РЛИ има *Добруна*). Име *Гаруша* свакако је надимачког порекла (РЛИ доноси облик *Гара*: „од Гаврилка, а може бити и име одмила које се даје црномањастој деци“), док је антропоним *Задарка* направљен од (несловенског) назива далматинског града додавањем суфикса *-ка* (уп. у РЛИ више женских имена изведених од назива градова, нпр. *Варадинка*, *Негоштинка*, *Призренка*). Не изискују нека посебна тумачења ни облици *Анисије* (календарско грчко име), *Јожица* (< *Јоже* < *Јосий*; библијско име *Јосиф*), *Комњан* (варијанта грчкога *Комнен*), *Лазаринка* (према библијском имену *Лазар*), *Марица* (< *Мара* < *Марија* и сл.)¹¹, *Мајијас* (немачка варијанта библијског *Мајија*), *Павлина* (варијанта имена *Паулина*), *Сакија* (понародњени облик календарског имена *Исакије*) и *Самашле* (понародњена форма библијског имена *Самуило*), док за објашњење ликова *Виназика*, *Виназина*, *Магрен*, *Рисимија*, *Толка* и *Тујка* у ономастичкој лексикографској литератури нема довољно поузданих елемената. Забележена је само последња поменуто форма, *Тујка*, коју РОИ доноси као хипокористик од *Тугомира*, *Тугослава* и *Тудора*, али се у конкретном случају, у Ибарском Колашину, где бар данас нема антропонима у овом лику, као ни мушких имена *Тугомир*, *Тугослав* и *Тудор* (овде су, иначе, обични облици *Тодор* и *Тодора*), — пре може претпоставити да је у питању име надимачког порекла. Овде ваља поменути и то да *Рјечник Југославенске академије знаности и умјетности* (у даљем тексту РЈА)¹² доноси српске историјске потврде за форме *Тујкић* (презиме) и *Тујковић* (а) презиме; (б) име села, „*йо йрезимену сѣановника*“, односно *Тујковићи* (односи се на поменуто село *Тујковић*, односно означава село и кнежину у Грбљу).

¹¹ Вероватно је у питању омашка што овог имена нема у РЛИ, јер је оно обично, па и често, у многим српским крајевима (аутор овога рада познаје више особа с овим именом, које је, иначе, добро засведочено и у списковима у овом раду). Интересантно је, међутим, да форму *Марица* Пи, РОИ и РЈА не доносе као „право“ лично име, него као деминутив (ПИ и РЈА), односно као „одмилицу“ (РОИ).

¹² У Загребу, 1880–1882 — 1975–1976, књ. I–XXIII.

За осталих пет облика (*Виназика*, *Виназина*, *Магрен*, *Рисимија* и *Толка*) дају се овде неке напомене, са циљем да се укаже на њихов могући настанак. РЈА доноси име монахиње *Финазиџа* (из Новаковићевих већ поменутих *Поменика*), док ПИ бележи лик *Винасџа* (као варијанту имена *Финазиџа*, које не даје као одредницу) и *Виназџа* (опет као варијанту антропонима *Финазиџа*). У РЛИ и ПИ постоји форма *Магра* (у РЛИ као хипокористик од *Маргарџа*, а у ПИ — од *Магриџа*¹³, *Маргиџа* и *Маргарџа*), према којој је могло настати име *Магрен*, као и према календарском имену *Макрена*, које РЛИ, ПИ и РОИ доносе као варијанту имена *Макрина*, док РЈА ова два лика испоређује, дајући за први (*Макрена*) потврду из Вуковог *Српског рјечника*, а за други — из *Цвиџа светих* Франциска Главинића (Венеција, 1628). За име *Рисимија* ваља упоредити форме *Риџимија* (с варијантом *Ресемџа*) и *Рисим*, које РЛИ и ПИ изводе из грчког (светитељска имена). И РЈА доноси облике *Риџимија* и *Рисим*, и *Рисима* (овај последњи испоређује са *Ридим*, док га РЛИ и ПИ дају као хипокористик од *Риџимија* „или женско име према мушком *Рисим*“ — РЛИ, односно „женски облик имена *Рисим*“ — ПИ), као и презиме *Рисимић* (с потврдама из Србије за све ликове), док РОИ даје форме *Риџинија*, *Рисима*, *Рисим* и сл. Име *Толка* изведено је, вероватно, према именима од словенских основа *Толмир* и *Толислав*, која доносе РЛИ, ПИ, РОИ и РЈА (РЈА има и женска имена *Толмира*, *Толмирка* и *Толислава*), мада ваља имати у виду и лик *Тола* (РЛИ: од *Тодора*, односно „од Тодор, Толислав, итд.“; РЈА: „мушко име од основе, која је у Толмир“; ПИ: „хипок. од Анатолија, Толеда и др.“, односно „хипок. од Тодор, Толуш и сл.“), према којем је ово име могло настати (уп. и име *Толко* у РЛИ и ПИ и презиме *Толковић* у РЈА).

У Бјелопавлићима су нађени следећи облици којих нема у РЛИ: *Ѓиџа*, *Аџија*, *Бџиџа*, *Бобиџа* (СЕЗБ 27, 186)¹⁴, *Вџџи*, *Вуџко* (Р. Бошк. 63), *Гџгарин* (1965), *Гџраш*, *Дамјо* (СЕЗБ 27, 193), *Вџџи*, *Зџенко* (1982), *Јџвика*, *Јџкиа*, *Јџлеџа*, *Јџча* (СЕЗБ 27, 191), *Каџија* (СЕЗБ 27, 188), *Каџо* (СЕЗБ 27, 195), *Калеџа* (СЕЗБ 27, 180), *Калим*, *Калиман* (СЕЗБ 27, 186), *Кџрмен* (1984), *Кџџо*, *Комуниџлав* (1944), *Крџесо*, *Крџиџијан* (мајка носиоца имена је Холанђанка), *Крџџи*, *Лакаџ* (СЕЗБ 27, 186), *Љџго*, *Љџичин* (СЕЗБ 27, 191), *Љџиџовић*, *Маџеџа*, *Маџеџа*, *Милек* (СЕЗБ 27, 185), *Миџица* (Р. Бошк. 31), *Михаџле/Михаџло* (РЛИ нема прве варијанте), *Мрџџо*, *Мрџа* (СЕЗБ 27, 193), *Мураџи*, *Ненеџа* (СЕЗБ 27, 182), *Носак*

¹³ Лик *Магриџа* РЛИ и ПИ доносе као варијанту имена *Маргиџа*, а РЈА, дајући једину потврду (као и РЛИ — из Новаковићевих *Српских ђоменика XV–XVIII века*), бележи Новаковићеву опаску да овај облик „може лако бити и погрешка уместо *Маргита*“.

¹⁴ Нису акцентована имена која потичу из писаних извора, чије ће се скраћенице доносити како их је аутор дао: Р. Бошк. (Војвода поп Ристо Бошковић, *Историјске ђриче из ђовјеснице Бјелопавлића*, Никшић, 1972); СЕЗБ 27 (Петар Шобајић, *Бјелопавлићи и Пјешивци*, СЕЗБ XXVII, Београд, 1923).

(СЕЗБ 27, 192), *Њаго* (Р. Бошк. 86), *Одо*, *Пело* (СЕЗБ 27, 218), *Пејрушин(а)* (СЕЗБ 27, 180)¹⁵, *Плачко*, *Пуљан* (Р. Бошк. 86), *Раза* (СЕЗБ 27, 185), *Рајслав*, *Рудо*, *Смајо* (СЕЗБ 27, 186), *Сиаљен* (СЕЗБ 27, 185), *Сидчоко*, *Тјомјир*, *Туса*, *Фрањо*, *Чејан* (СЕЗБ 27, 187), *Шакоје*, *Шалејта*, *Шаро*; *Бирка*, *Блажа* (и хип.), *Блажја*, *Будиславка*, *Вайренка* (1962), *Венера* (1966), *Веронада*, *Дајана*, *Дамица*, *Дмијрана*, *Гикана* (Р. Бошк. 60), *Бурђијана*, *Елисавјета*, *Ирена*, *Јрма* (мајка носиоца имена је Немаца), *Јефјанија*, *Кармена* (1980), *Кошана*, *Креса*, *Леонада*, *Мањуша*, *Марица*, *Медуна*, *Милисавка*, *Павлина*, *Пеливанка*, *Прека*, *Савјета*, *Сиањиславка*, *Томаса*, *Финиша*, *Хања* (1956).

У раду о белопаланачком крају дата су имена из Беле Паланке и девет села. Овде се, како је већ речено, доносе само она којих нема у РЛИ: *Анађија*: Б¹⁶; *Божидер*: Ш; *Брајисов*: Мр³¹⁷; *Ваца*: Ш; *Велизер*: Ш; *Велизор*: БП (С)¹⁸; *Видимир*: Д; *Делибор*: М; **Делча*: Д, М, П¹⁹; *Дукантин*: П; **Јанађија*: В; **Јаначко*: П; **Јенакса*: Ш; **Јенађија*: Ш; **Јенаћко*: Мр; **Јеначко*: Мр, П, С; **Каламада*: БП (Грк — предак рода Јањића); **Косијандија*: Д, ЦР; *Крум*: ЦР; *Љубивоја*: Ш; *Љубисов*: Ш²; **Маноило*: М; *Марио* Ш (1981); *Мијажл*: Ш; **Миланча*: М; **Миланђија*: Д; *Миливоја*: Ш³; *Милосов*: Т²; *Мрајинко*: Мр; *Негослов*: В², М, Мр, Ш; *Никодија*: Мр, Ш³; **Николаја*: В; **Николађија*: С; **Николча*: БП (С), Д, М; *Пега*: П; **Поша*: В, М; **Радивоја*: Мр; *Радијан*: Мр (1963); *Радилов*: М. Мр⁸; *Рањел*: Мр, П, С, Т, ЦР, Ш; **Сдија*: С; **Сдијко*: Д, М, ЦР; *Свешлов*: Мр²; *Свешисов*: МР; *Севронија*: М; *Сема*: БП (Р), МР; *Синишко*: Ш; *Сречко*: БП (С)²⁰; *Сидврија*: Т, Ш; **Тача*: С; *Тинча*: Д; **Товил*: П; **Тофил*: С; *Христивоја*: В; *Шанко*: М; *Ајша*: БП (Р), Мр; *Алиса*: БП (С, Р); *Анива*: БП (Р²), М; *Анђа*: Мр, П, С; **Анђелина*: М; *Анђелка*: ЦР; *Анђица*: БП (Р)²¹; *Бођина*: Ш; *Бона*: Ш; *Борисавка* (ЦР); *Босиља*: В; *Бранислова*: Мр; **Василика*: БП (С), Д; *Василија*: М; **Ваца*:

¹⁵ РЛИ доноси само форму на -а: *Пејрушина*.

¹⁶ Скраћенице насеља преузете су из Тиришевог рада: БП — Бела Паланка; В — Вргудинац; Д — Долац; М — Моклиште; Мр — Мокра; П — Пајез; С — Синац; Т — Тамњаница; ЦР — Црвена Река; Ш — Шљивовик.

¹⁷ Број уз скраћеницу места преузет је из Тиришевог рада и означава колико је носилаца имена у одређеном насељу.

¹⁸ После БП и ЦР долазе скраћенице С (Србин) и Р (Ром), пошто у овим насељима, поред Срба, живе и Цигани, од којих су се многи, како аутор тврди (н. д., 327), покрестили и примили српска имена. Тириш ове скраћенице није давао доследно, због чега су оне и у овом раду на неким местима изостале.

¹⁹ Звездицом су и код Тириша обележена имена чији су носиоци живели у дотичном насељу, где их данас нема, него су преминули или су се одселили.

²⁰ Поред лика *Сречко* постоји и *Срећко* (ЦР), без ознаке о националној припадности његовог носиоца. РЛИ има само форму *Срећко*.

²¹ Име је записано код Цигана, али се, као и три претходна облика, уклапа у српски именослов, те је узето, самим тим што знамо да су се многи овдашњи Цигани покрестили и примили српска имена (в. нап. 18).

В; Ваџка: В, Т, Цр; *Верушинка: Мр; Видара: Ш; *Видоса: В; Видосова: Мр2; Видоска: В; *Воса: М²²; Вукосова: Мр5; Гозденка: Ш; *Дела: М, Мр; *Димитрашка: Д; Добрисавка: Цр2; Добрунка: Д; Дражина: В, М2, Мр4; Дукадинка: Д; *Биздава: БП (С); Живојика: С; Живојна: М2; Зада: Цр; Ивона: БП (С, 1966); Именија: Ш; Ирена: БП (С2, 1969, Р), М, С2 (1978); Јарина: Д; Јевгенија: Мр; *Јевдођија: Д; Јевресија: М; Јевросимка: С, Ш; Јевруна: М, С; *Јелиница: БП (С); Јелисовка: М, Мр; *Јерда: Т; *Јонка: Мр, С; *Јосивка: М; *Јоска: Цр; *Конија: С; Коска: Ш; Крсмѣнка: Д; Лейосова: Ш5; Лѣска: Д; Ливра: С; Љубисова: Ш; Маријела: БП (С, 1987); Марића: П, Ш; Марица: В, Д, М, С3, Т, Цр; Майија: Цр; Милосовка: Ш3; *Милођа: С; Милосовка: В, Мр, Ш2; Милуванка: М, Ш; Мирандија: Цр; Мирослова: Мр, Цр; Мирословка: Ш; Најденка: П; Недица: Ш (1960); *Неђа: П; Никосова: П; *Паласија: П; *Парасеџа: Мр; *Пересеџа: Ш; Пејрађија: С; Пејронија: В; Пива: Ш5; Пловдивка: С; Радивка: В; *Ранча: Мр; Рањелка: Д; Раија: С; Резика: БП (С), П2; *Рисџеџа: Цр; Русалџа: БП (С); *Руселџа: Мр; Санџа: Т, Цр (1980); *Сџеџа: БП (С), М; Симџонка: В; Славда: Ш2; Слађица: Цр; Слободана: БП (С); Словџа: Цр; *Совиђа: Д; Сођа: Мр; Сређрна: Цр; Сређница: П2; Сџанђија: М3, П, С, Цр; Танџија: Ш2; Тодоринка: М4; Ћеџа: Мр; *Ћерџа: В; *Ћиђа: Д, М, Т; Филма: Д; *Цџеџа: С; Цурка: П; *Цурка: В, Мр.

У два наведена списка имена има око 250 форми (око 90 у Бјелопавлићима и око 160 у белопаланачком крају), односно са онима из Ибарског Колашина око 275, којих нема у РЛИ. Број би био далеко већи када би се додала и имена која су у овом речнику недовољно потврђена, једном или два пута. Ово је нормално, јер је грађа у организацији Одбора за ономастику Српске академије наука и уметности исцрпно сакупљана, што никако није могао радити тим који је проверавао и допуњавао списак антропонима за РЛИ. Једноставно, за дела какав треба да буде речник српских личних имена потребан је систематски дугогодишњи тимски рад, јер је грађа за његову израду огромна и скоро необухватна. Овде изложени спискови, иако садрже и ликове који су обичне фонетске или морфолошке варијанте неких имена, сведоче о специфичности материјала од краја до краја и намећу закључак да се у овој области још увек скрива огромно лексичко богатство. На то веома сугестивно упућују ова три изложена узорка диференцијалних антропонима у односу на РЛИ, од којих се ниједан (ако изуземо антропоним Марица, који је, вероватно, грешком остао ван РЛИ) не јавља у сва три списка, док су два садржана у по два: *Павлина* у колашинском и бјелопавлићком и *Добрунка* у колашинском и белопаланачком; два дуга списка ових имена, бјелопавлићки и белопаланачки, без иједног су заједничког облика.

²² Уп. и ликове *Вона и *Воџа, који су записани код Цигана (БП), али би по свом склопу могли припадати српским именима хипокористичке форме и порекла.

Резюме

Светозар Стийович

МАТЕРИАЛЫ ДЛЯ СЛОВАРЯ СЕРБСКИХ ЛИЧНЫХ ИМЕН

Автором рассматривается собранный ономастический материал, который должен послужить источником при составлении словаря сербских личных имен, и приводятся списки антропонимов из Ибарского Колашина (неопубликованный материал), из Бьелопавличей (материал опубликован в «Ономатолошки прилози», кн. XII) и из белопаланачской области (материал опубликован в «Ономатолошки прилози», кн. XIII), которых нет в *Словаре личных имен у сербов* Милицы Гркович, капитальном труде по сербской ономастической лексикографии. Дифференцирующихся имен в трех упомянутых пунктах в общей сумме около 275, и весьма существенно то, что имена в этих списках не повторяются, т. е. ни одно имя не встречается во всех трех названных списках; однако два имени встречаются в двух различных списках: *Павлина* в колашинском и бьелопавлическом, и *Добрунка* в колашинском и белопаланачском. В двух длинных списках этих имен, в бьелопавлическом (около 90 форм) и белопаланачском (около 160 форм), нет ни одной общей формы. Большое число дифференцирующихся имен в трех упомянутых пунктах направляет нас на вывод, что в данной сфере сохраняется большое лексическое богатство, значительная часть которого зафиксирована при полевых исследованиях. На основании имеющегося ономастического материала, затем исторического материала и пунктов, которые следует определить для проведения полевых исследований, можно было бы приступить к составлению нового словаря сербских личных имен.